

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Avdelning 33

DOM
2022-03-23
Meddelad i Stockholm

Mål nr
16207-21

KLAGANDE

SANNA Elisabeth Uhlmann, [REDACTED]

MOTPART

Österåkers kommun

ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Österåkers kommuns beslut 2021-04-26, § 3:17

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 1438890

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00 E-post: avd33.fst@dom.se www.domstol.se/forvaltningsratten-i-stockholm/	-	måndag–fredag 08:00–16:00

YRKANDEN M.M.

Kommunfullmäktige i Österåkers kommun beslutade den 26 april 2021, § 3:17, att anta reviderade riktlinjer för förskola och pedagogisk omsorg i Österåkers kommun fr.o.m. den 1 augusti 2021.

Sanna Uhlmann överklagar beslutet och yrkar att förvaltningsrätten ska förklara att beslutet är olagligt. Till stöd för sin talan för hon fram huvudsakligen följande. Enligt kommunens alternativ B har barn i åldern 1–4 år möjlighet till en vistelsetid i förskolan om 20 timmar per vecka exklusive skollov mot avgift 12 månader per år enligt kommunens taxa. Kommunens beslut att begränsa vistelsetiden enligt alternativ B till att inte gälla på lov strider mot skollagen. För att få tillgång till förskola till sina barn även på lov måste föräldrar som är arbetslösa eller föräldralediga med syskon välja alternativ A, d.v.s. det minsta antalet timmar i förskolan som skollagen kräver. Kommunen kan inte genom olika alternativ begränsa ett barns rätt till kontinuerlig förskolevistelse året runt. Vårdnadshavare till barn i åldrarna 3–5 år kan välja mellan alternativ A och alternativ D. Om vårdnadshavarna vill att barnet ska få gå på förskolan även på lov måste de välja alternativ A vilket innebär att avgift måste betalas för hela året och inte bara för tiden på lovet. Kommunens alternativ D innebär att en placering på förskola följer skolläsårets tider vilket inte ger vårdnadshavare rätt till omsorg av barn under lov. Förskoleplats ska gälla under lov och en kommun får ta ut avgift för plats i förskola som den anordnar. För placering i förskola av barn som är 3 år eller äldre finns en rätt till förskola även under lov mot avgift. Avgiften får bara tas ut för placering på lov, inte som kommunen har beslutat för hela året, se Skolinspektionens beslut den 14 september 2019, dnr 41-2012:1290.

Österåkers kommun anser att överklagandet ska avslås och anför huvudsakligen följande. Kommunen följer skollagen avseende vistelsetider

och avgifter i förskolan. Enligt alternativ A erbjuds barn i åldrarna 1–5 år förskola med 15 timmar i veckan hela året vid vårdnadshavares föräldraledighet. Från och med det år barnet fyller 3 år avser avgiften bara den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året enligt regler om allmän förskola. Kommunen kan besluta om längre vistelsetider än de lagreglerade garanterade timmarna. Genom alternativ B ges barn i åldrarna 1–4 år vid vårdnadshavares föräldraledighet därför möjlighet till förskola 20 timmar per vecka, exklusive skollov. Avgiften för barn som omfattas av allmän förskola avser endast den del som överstiger 525 timmar per år. Enligt alternativ D erbjuds från och med höstterminen då barnet fyller 3 år allmän förskola under minst 525 timmar om året vilket motsvarar tre timmar om dagen under skolans terminer. Allmän förskola är avgiftsfri.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Det överklagade beslutet kan endast prövas genom en laglighetsprövning enligt kommunallagen (2017:725), KL. Vid en sådan prövning kan förvaltnings-rätten inte bedöma lämpligheten eller skäligheten i beslutet, utan endast pröva om beslutet ska upphävas på de grunder som anges i 13 kap. 8 § KL.

I 13 kap. 8 § kommunallagen anges att ett överklagat beslut ska upphävas om det inte har kommit till på lagligt sätt, beslutet rör något som inte är en angelägenhet för kommunen, det organ som har fattat beslutet inte har haft rätt att göra det, eller beslutet annars strider mot lag eller annan författning. Enligt 13 kap. 7 § får prövningen av om ett kommunalt beslut ska upphävas grundas endast på de omständigheter som klaganden har hänvisat till.

Sanna Uhlmann har fört fram att alternativ B och D enligt Österåker kommuns reviderade riktlinjer för förskola strider mot skollagen (2010:800) avseende vistelsetid och avgift i förskola.

Av 8 kap. 4 § skollagen följer att barn från och med höstterminen det år barnet fyller tre år ska erbjudas förskola under minst 525 timmar om året, om inte annat följer av 5–7 §§.

Enligt 8 kap. 6 § skollagen ska barn, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga enligt föräldraledighetslagen (1995:584) för vård av annat barn, från och med ett års ålder erbjudas förskola under minst tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan.

Enligt 8 kap. 16 § första stycket skollagen får kommunen ta ut en avgift för plats i förskola som den anordnar. Avgifterna ska vara skäliga. Enligt andra stycket får avgiften från och med höstterminen det år barnet fyller tre år bara avse den del av verksamheten som överstiger 525 timmar om året.

Österåker kommun beslutade genom det överklagade beslutet att anta reviderade riktlinjer för vistelsetid och avgifter i förskola och erbjuda följande val av vistelsetid i förskola för föräldralediga vårdnadshavare:

- A. Barn 1- 5 år. Vistelsetid 15 timmar per vecka hela året.
- B. Barn 1- 4 år. Vistelsetid 20 timmar per vecka exklusive skollov. Gäller till och med vårterminen det år barnet fyller fem år.
- C. Barn 5 år. Vistelsetid 30 timmar per vecka hela året. Gäller från och med höstterminen det år barnet fyller fem år.
- D. Barn 3- 5 år. Avgiftsfri allmän förskola, vistelsetid 15 timmar per vecka exklusive skollov. Gäller från och med höstterminen det år barnet fyller tre år.

Verksamheten där barnet är placerat avgör hur vistelsetiden ska förläggas. I möjligaste mån ska hänsyn tas till vårdnadshavares önskemål. Avgift erläggs enligt fastställd taxa 12 månader per år (gäller ej allmän förskola).

Sanna Uhlmann har fört fram att kommunens alternativ B och D strider mot skollagen eftersom vistelsetiden i förskolan begränsas till att inte gälla under lov och har i denna del hänvisat till Skolinspektionens beslut den 14 september 2012, dnr 41-2012:1290.

Allmän förskola enligt 8 kap. 4 § skollagen ger inte en vårdnadshavare rätt till omsorg av barn under lov. För barn från och med ett års ålder, vars föräldrar är arbetslösa eller föräldralediga, garanteras emellertid en minsta vistelsetid i förskola om tre timmar per dag eller 15 timmar i veckan, vilket omfattar rätt till omsorg även under lov. Detta uppfyller kommunens riktlinjer genom det alternativ A som erbjuds föräldralediga vårdnadshavare. Alternativet skiljer sig således från de riktlinjer som var föremål för prövning i Skolinspektionens beslut där valmöjligheten och även rätten till omsorg under lov frånges barn mellan tre och fem år. Kommunens alternativ B utgör en valmöjlighet för de vårdnadshavare som vill att barnet ska ha mer vistelsetid i förskolan under läsåret istället för under skollov. Alternativ D utgör ett annat alternativ där det finns möjlighet att välja en vistelsetid på 15 timmar i veckan i förskolan exklusive lov. Oaktat vilket alternativ som väljs erbjuder Österåker kommun genom alternativ A den minsta garanterade vistelsetiden i förskola och därmed även valmöjligheten och den rätt till omsorg även under lov som barn med föräldralediga vårdnads-havare har enligt skollagen.

Sanna Uhlmann har vidare fört fram att kommunens alternativ D strider mot 8 kap. 16 § skollagen eftersom vårdnadshavare till barn i åldrarna tre till fem år som vill att deras barn ska gå på förskolan under lov måste välja alternativ A och betala avgift för hela året, inte bara för tid på lovet. I kommunens reviderade riktlinjer kan utläsas att avgift för förskola erläggs enligt fastställd taxa 12 månader per år, dock inte allmän förskola.

Allmän förskola innebär att alla barn ska erbjudas förskola med minst 525 timmar om året från och med höstterminen det år barnet fyller tre år. De 525 timmarna ska vara avgiftsfria. För barn mellan tre och fem år där vårdnadshavare vill att deras barn ska gå i förskola under lov erbjuder kommunen alternativ A. Avgift betalas inte för hela året utan enbart för den

tid som överstiger 525 timmar per år vilket står helt i linje med gällande bestämmelser om avgift för förskola enligt 8 kap. 16 § skollagen.

Mot bakgrund av det ovan anförda finner förvaltningsrätten att vad Sanna Uhlmann har fört fram och åberopat inte visar att de reviderade riktlinjer för förskola som har antagits av Österåkers kommun strider mot lag eller annan författning. Hon har inte heller i övrigt framfört någon omständighet som medför att det överklagade beslutet ska upphävas. Överklagandet ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (FR-03).

Eva Blom

Rådman

Förvaltningsrättsnotarien Julia Hjorth Säker har varit föredragande.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.

5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rätts-tillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.